

Kwetsbaarheid en veerkracht

2020. Wat is dit een raar jaar zeg. Dat zagen we niet aankomen. Een wereldwijd razende ziekte en een zware economische, sociale en culturele crisis.

Als ik vorig jaar had gezegd dat je een paar maanden niet naar school kon, of wekenlang doorbetaald thuis mocht zitten, dan had je waarschijnlijk staan te juichen. Maar toen het echt zo bleek, was het toch een stuk minder leuk. Je kon je ouders, je opa en oma niet knuffelen. Je kon eerst niet eens sporten. Mensen werden ziek, sommige mensen – zoals ikzelf – werden heel erg ziek. En heel veel mensen – ook uit onze directe omgeving – zijn helaas ook overleden.

Tegen de jongeren zou ik willen zeggen: als je hier een beetje van in de war bent: dat is niet erg. De meeste volwassenen, die zijn ook in de war.

De meeste van ons hebben zoiets ergs nog nooit meegemaakt. Ik althans heb zelf nog nooit iets meegemaakt dat zo lang, zo erg was, elke dag. Normale dingen zijn ineens totaal anders. Dat is echt voor niemand leuk. En je wil nu misschien weten: wanneer is het klaar? Hoe gaat het nu verder? Maar om heel eerlijk te zijn dat weten wij hier ook allemaal niet precies. We weten niet wanneer het over is, we weten niet of het eerst nog veel erger wordt.

En als we dan straks van Corona af zijn, en een vaccin hebben. Dan is het nog steeds niet normaal. Dan kun je wel gewoon weer naar school, naar je werk, sporten, knuffelen en andere dingen die je nog van plan bent. Maar dan moeten we nog **beginnen** om de schade te repareren. De bedrijven die nu failliet zijn, de mensen die werkloos zijn, de verenigingen die in ademnood zijn. Deze economische, financiële en sociaal-culturele crisis blijft helaas nog wel een tijdje duren.

Eén ding is echter duidelijk. Uiteindelijk, komt het allemaal goed. Het gekke is, niemand weet nog precies hoe, maar **dat** het goed komt, daar ben ik van overtuigd. Omdat ik ook heb gezien dat we het **samen** deden, dat we elkaar steunden toen het moeilijk werd. Dat jullie met een kind in je nek thuis hebben doorgewerkt. Of les kregen van je leraar via het scherm. En dat jullie voor het raam van opa en oma stonden te zingen, omdat je niet naar binnen kon. Of kaarten of cadeautjes stuurden. Dat we de winkeliers in de buurt hielpen door extra veel daar te kopen. Dat was heel mooi om te zien. Dat was heel erg sterk.

Dat is kracht. Dat is veerkracht. En die kracht, die zorgt ervoor dat het allemaal goed komt. Dat we ons hier samen uitknokken. Dat we nu nog even moeten doorworstelen, maar dan echt weer bovenkomen.

En hoe gaan we dat dan doen? In elk geval samen en met veel geduld. Van ons hier mogen jullie verwachten dat wij daarbij voorop lopen. Jullie mogen verwachten dat we hier niet blijven hangen in moeilijke discussies over 'de rol van de overheid', maar aan het einde van het debat ook laten zien wat we kiezen. Wat doen we om elkaar nu, in het midden van de crisis, te helpen. Wat we doen om jullie toekomst er goed uit te laten zien? Als jullie pech hebben, dan lukt ons dat niet.

Dan zie je ons hier bekvechten. Dan gaan we elkaar alleen maar verwijten maken en mensen tegen elkaar opzetten. Dan heb je daarna het gevoel 'ik denk dat we het zelf maar moeten gaan regelen, want van die lui in de gemeenteraad, daar moet ik het niet van hebben'.

En ook als wij ons werk hier **wel** goed doen, hoor je nog steeds grote verschillen. We kijken niet allemaal hetzelfde naar de wereld, dat doen jullie ook niet. Dan zie je ons met onze vuist op tafel slaan voor waar we in geloven, maar elkaar ook opzoeken als we het eens kunnen worden. Dan merk je ook dat we elkaars sterke kanten benadrukken.

Ik zal daar een voorbeeld van geven. Als liberaal, als VVD'er, zeg ik tegen jullie: we kunnen in dit mooie land niet zonder een sterke overheid. We kunnen niet zonder agenten die ons veilig houden en Boa's die ons beschermen, niet zonder verpleegkundigen die ons verzorgen, niet zonder leraren die ons slimmer maken, niet zonder het sociale weefsel in onze kernen, niet zonder kunst en cultuur die ons leven zingeving geeft. En we kunnen – aansluitend op onze gemeentelijke filosofie - natuurlijk al helemaal niet zonder de vele vrijwilligers in onze gemeenschappen. Mensen die dat werk doen kunnen dat omdat ze veelal naast een baan verantwoordelijkheid nemen voor diezelfde gemeenschappen. Daarom hebben wij het hier zo vaak over geld. Terwijl het natuurlijk veel ingewikkelder is. Ik snap best dat mensen heel fanatiek zeggen dat er meer geld moet naar de zorg, onderwijs, welzijn, cultuur, natuur en vrijwilligers. Ik ben daar ook voor maar de hoeveelheid geld is wel beperkt.

Je kunt de hele dag dromen en praten over geld uitgeven, maar dan moet je het wel eerst hebben. Dan moeten we samen zorgen dat mensen met een eigen bedrijf of die daar werken, de ruimte hebben om dat geld bij elkaar te werken. In deze Corona-crisis moeten we ook geld uitgeven om de ondernemers erdoorheen te helpen. Om proberen te zorgen dat meer mensen hun baan kunnen houden. Dat bedrijven niet failliet gaan en iedereen er straks kan blijven werken als je dat wilt. Om te zorgen dat je straks meer kans hebt geld te verdienen. Niet omdat geld nou zo belangrijk is, maar omdat je dat dan weer uit kunt geven aan dingen die voor jou belangrijk zijn. Aan je gezin, een eigen huis, en aan eten. Aan je eigen dromen en geluk. Maar ook samen aan onze gezondheid, aan onze veiligheid en onze slimheid.

Dat geld bij elkaar krijgen dat heet belasting. Geen lekker woord: belasting. Maar op het moment dat je het terugkrijgt in de vorm van een diploma, bescherming, subsidie, bijstandsuitkering, opvoedingsondersteuning of genezing dan voelt het als een beloning.

Maar nu is het crisis, nu zijn we allemaal een beetje in de war. En het ging net eindelijk weer een beetje lekker. Tot voor kort werd de wereld elk jaar vrijer, groter en rijker. Bedreigingen waren er ook door oorlogen in het Midden-Oosten en terreur ingegeven door ideologische godsdienstconflicten.

En toen kwam de corona-klap en wisten we het allemaal niet meer precies. Wat we nu met corona meemaken is op heel veel manieren anders. Persoonlijk voel ik een soort verwarring en schok. Opeens had ik het gevoel dat het er nu niet meer hetzelfde zou zijn als ervoor. Maar dat ook niemand precies wist hoe. En hoe stilliger iemand riep dat hij het wel precies wist, des te minder ik het vertrouwde. Ik weet nu dus ook niet precies hoe dingen straks anders zijn dan ze waren. Ik kan ook niet uitleggen wat we precies gaan doen en hoe het er straks precies uitziet. Ik heb geen scherpe foto van de toekomst, maar wel een idee. Een idee van dingen die anders, en ook best beter zouden kunnen zijn. Gewone bescheiden mensen noemen dat een idee, hier in de gemeenteraad noemen ze dat visie. Dat maakt verder niks uit, als je er maar aan werkt. En die visie is wat de VVD betreft vooral gericht op de toekomst. Denken dat "*vroeger alles beter was*" is nou niet zo zeer onze visie.

Ik wil graag drie dingen bespreken waarvan ik hoop dat we ze beter kunnen maken. Dat onze mensen in onze gemeente Eijsden-Margraten later zeggen 'ja, dit werkt, dit helpt en daar zijn we toen in 2020 mee begonnen.'

Eerlijke handel, een sterke overheid en minder afhankelijkheid.

Met 'eerlijke handel' bedoel ik het opkomen voor onze eigen ondernemers. Zorgen dat je een eerlijke kans hebt als je een bedrijf begint. Dat je niet kapot gaat doordat een ander vals speelt. Omdat jouw spullen goedgekeurd en veilig moeten zijn maar je klanten online bij een ander onveilige troep bestellen omdat het zo lekker goedkoop is. Of dat opeens goedkope landbouwproducten en fruit uit Oost-Europa onze markten overspoelen, terwijl jij je verplicht aan allerlei regeltjes houdt om veilige producten voor de consumenten te maken. Of dat straks lokale krantjes en websites eigenlijk niet meer kunnen bestaan. Omdat er niemand op adverteert. Omdat je eigenlijk alleen nog kunt kiezen tussen Facebook of Google. Of dat je omkomt in de regeltjes, die je uiteindelijk noodzaken om af te haken.

Dat moet beter. Als je hier geld verdient, moet je hier ook belasting betalen en je aan onze regels houden. Als je zo groot bent dat er geen plek is voor anderen moet je ruimte maken. Dan kan het niet zo zijn dat je in een woonwijk of kern overlast veroorzaakt met je bedrijf, maar dat je ruimte maakt voor woningbouw en verhuist naar een plek waar je wel zonder overlast je bedrijf kunt uitoefenen. Sterker nog: dat doe je niet omdat de overheid je dat verplicht, maar dat doe je vanuit je houding als verantwoordelijke medeburger.

Daar heb je het tweede punt voor nodig wat ik wil noemen. Een sterke overheid. Een **sterke** overheid is moeilijker dan het klinkt. Een **grote** overheid is heel makkelijk. Hoge belasting, veel ambtenaren, veel formulieren, veel plannen, veel gedoe. Een grote overheid werkt dan een beetje als volgt: er gebeurt iets en dat probeer je dan zo te proppen dat het netjes op een lijntje past dat je vooraf hebt bedacht en verdwijnt. Tegen een dergelijke overheid hebben we ons als VVD Eijdsden-Margraten steeds mordicus verzet. Een sterke overheid niet. Die gaat niet uit van een vast systeem. Die probeert niet een probleem in een van de bestaande oplossingen te duwen. Die snapt dat de mogelijkheden eindeloos zijn. Maar die wat de VVD betreft "sterke" overheid moet dan wel faciliteren naar een oplossing en dat doe je niet met onnodige en vervelende maatregelen.

Een sterke overheid lijkt meer op een spel waarin je niet iets per se moet doen om verder te komen. Maar waarbij je samen met anderen kunt bedenken wat je wil maken en dan bedenkt hoe je dat het beste doet. Dan ga je dus uit van wat je als resultaat wilt en niet wat de regeltjes die er nu eenmaal zijn je dwingen te doen. Een sterke overheid snapt dat mensen en situaties eigenlijk nooit hetzelfde zijn. Die vindt verschillen niet zo erg, als de uitkomst per persoon maar eerlijk is. In plaats dat ie iedereen in een hokje duwt en op dezelfde manier tekort doet.

Zo'n sterke overheid is dus ook vooral bezig met uitvoering. Met het oplossen van het probleem dat je voor je neus ziet. Met vrijheid voor de speler, de ambtenaar, om het probleem creatief op te lossen. Zo'n sterke overheid heeft ook wel regels, net als elk spel, maar ze zijn niet dominant. Ze zijn niet het eerste dat je gebruikt om iets te bereiken. Er zijn veel meer manieren om iets gedaan te krijgen. Om die reden staan we als VVD actief in het proces van burgerparticipatie en optimalisering van de gemeentelijke dienstverlening. Juist om die reden werken we actief mee om plannen te realiseren via het Buitengewoon Buitengebied of het Middenteras. Om die reden zochten we naar gedragen oplossingen rondom de Keerderberg en het behoud van de technische school.

We zien dat nu met Corona bestrijding. Als ik 2 stukken tape op de grond plak met anderhalve meter ertussen, dan ga je daar gewoon op staan. Dat werkt beter dan wanneer ik steeds met regels en preken aan kom zetten. Wetenschappers weten dat allang. Als je wil dat iemand iets doet, maak het dan makkelijk om te doen. Een gevoel van beloning bij het goede doen is sterker dan een regel die dreigt met straf als je het verkeerde doet.

En dat brengt me bij het derde punt dat anders moet. Ik wil dat we minder afhankelijk in de wereld staan. Als corona ons iets leert dan moeten we vooral vertrouwen op onze directe omgeving en ons niet te veel

kwetsbaar maken door afhankelijkheid van derden. Maak vooral dingen in je directe omgeving – zoals voedsel - en zorg dat er markt is om die direct om te zetten. Kortom: koop en produceer vooral lokaal. Minder afhankelijk in de technologie die we elke dag gebruiken. Ik wil niet dat die technologie steeds ontworpen is in landen die anders tegen privacy aankijken dan wij, die terreurgolven veroorzaken op basis van middeleeuwse godsdienst-inperkingen. We moeten zelf investeren in technologie die onze toekomst bepaalt.

Zodat **onze** eigen waarden bepalen hoe die eruit ziet. Minder afhankelijk van het Midden Oosten en Rusland waar we nu onze energie kopen. Ik wil dat we veel meer onze **eigen** energie maken. Die moet dan natuurlijk duurzaam zijn. Met wind, zon, groene waterstof en zeker ook kernenergie. We zijn er in deze raad in geslaagd op dit onderwerp uit de politieke loopgraven te komen. Het is niet kernenergie tegen wind of zon. Je hebt het allemaal nodig. Het gaat anders niet passen, letterlijk niet passen in onze kleine Heuvelland. Zonder kernenergie is schone stroom in 2050 niet realistisch. Ik hoop ganserharte dat de motie die we in september in deze raad vaststelden dat deze regio een stap verder helpt en actief gaat onderzoeken wat er nodig is om partijen te verleiden meer eigen schone kernenergie op te gaan wekken. Dat mag ook geld kosten. Liever dat, dan bakken met geld blijven sturen naar Arabische landen en Rusland.

Dit zijn 3 ideeën die ik heb om dingen beter te maken. Eerlijke handel, zodat er voor jullie straks kansen zijn op een baan of een eigen bedrijf. Een sterke overheid, die voor eerlijkheid zorgt en naar jou en je probleem kijkt in plaats van regels en het systeem. En minder afhankelijkheid, zodat we later samen kunnen beslissen over deze mooie plek in het Heuvelland en niet aan een touwtje hangen aan besturen ver weg in Den Haag of nog verder Amerika, China, Rusland of het Midden Oosten.

Ik hoop dat deze ideeën jullie bevallen. Het maakt vandaag en morgen niet minder verwarrend. Maar ik hoop dat het je het gevoel geeft dat het straks **ook beter** kan zijn. Dat je later terugkijkt en denkt tussen al die ellende zijn ze ook aan iets goeds begonnen. En echt, wat we nu doen, het is nog maar een start. Het duurt nog wel een tijdje voor het beter is.

Ik heb vertrouwen in onze veerkracht. Ik heb vertrouwen dat het goedkomt. Maar dat is niet hetzelfde als denken dat het nu wel meevalt. De komende tijd blijft nog spannend, grillig en verwarrend. Het blijft een tijd waarin we het allemaal even niet meer zo zeker weten.

Sommige mensen gaan daardoor twijfelen. Andere mensen gaan juist heel hard en stellig zijn. Sommige mensen richten zich op het geluk dichtbij. Andere mensen worden boos op de hele wereld en gaan in protest. En heel veel mensen voelen een beetje van alles.

Ik heb mooie dingen gezien in deze Corona-ellende. Dingen waar ik trots op ben. We zijn dingen gaan waarderen als bijzonder die eerst vanzelfsprekend leken. Ik hoop dat we daar veel van kunnen vasthouden en zo weinig mogelijk terugvallen in gezever en gezeur.

Je kunt echt van heel veel dingen ongelukkig worden. Daar kun je je helemaal op richten. En je kunt soms ook met heel weinig gelukkig zijn. We kunnen elkaar nu niet omhelzen, maar wel omzien naar elkaar. We kunnen nu niet achterover leunen, maar wel samen bouwen aan een toekomst die sterker is. We kunnen ellende niet wegtoveren, maar wel beschermen wat ons dierbaar is. Echt, niemand heeft dit veroorzaakt, niemand heeft dit gewild. We kunnen elkaar nu helemaal gek maken en verwijten maken in boosheid en frustratie. Maar we kunnen ook met dezelfde kracht zorgen dat we sterker worden.

Wat ons betreft is het op elkaars lip zitten en videobellen met collega's in combinatie met thuisonderwijs van de kinderen een kans voor opwaardering van de regio. En dat is ook nodig. Of het nou om woningbouw, bereikbaarheid of cultuur gaat.

Laten we de potentie van onze gemeente beter benutten, met investeringen die nuttig zijn, bijvoorbeeld op het gebied van (fysieke en digitale) bereikbaarheid. De oplossing van tal van problemen ligt nu eenmaal in de regio: betaalbare woningen, ruimte om te bouwen en kwaliteit van leven. Bovendien: nu we veel online werken zijn vele hoogwaardige banen in het land ineens binnen handbereik gekomen.

De investeringen om deze ambitie te kunnen laten slagen zullen hoog zijn. Echter, daar staat een groot aantal voordelen tegenover zoals het van het slot gaan van de woningmarkt. Ook zal het leefklimaat verbeteren nu online werken deel van de norm wordt en er dus minder verkeer zal zijn. Ons economische potentieel, wordt veel beter benut.

De coronapandemie heeft onze samenleving opgeschud. Hoe ons leven er straks precies uit zal zien weten we nog niet, maar dat er een herwaardering is van ruimte, genieten en gezin: dat staat vast. De kwaliteit van leven staat weer centraal en laten we daar in Eijsden-Margraten nu net heel veel van hebben. Kortom: deze gemeente in deze regio is zo gek nog niet.

Ik hoop dat het ons hier in deze raad lukt daarin voorop te lopen. Het goede van politiek en democratie aan jullie te laten zien. Dat zijn we aan jullie verplicht.

Het zijn verwarrende tijden, maar het komt echt goed.“